

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 marca 2025 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego
w Katowicach z dnia 14 października 2024 r., sygn. akt III AUa 624/23,

uchyla postanowienie.

[SOP]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach, postanowieniem z dnia 14 października 2024 r., odrzucił skargę kasacyjną spółki. Skarga została wniesiona od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 maja 2024 r., który w punkcie pierwszym zmienił częściowo zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i oddalił odwołanie w zakresie uznania za prawidłowe stanowiska odwołującej się przedstawione we wniosku o interpretację.

W sprawie tej, zarządzeniem z 17 września 2024 r. Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika odwołującej się spółki do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez nadesłanie pełnomocnictwa do reprezentowania strony przed Sądem Najwyższym oraz wskazanie sposobu obliczenia podanej wartości

przedmiotu zaskarżenia w terminie tygodniowym od daty doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej. Korespondencja zawierająca wezwanie została odebrana przez pełnomocnika w dniu 23 września 2024 r. Pismem z dnia 30 września 2024 r. pełnomocnik nadesłał do Sądu Apelacyjnego pełnomocnictwo, kopię pełnomocnictwa poświadczoną za zgodność z oryginałem oraz odpisy skargi. Pełnomocnik nie przedstawił sposobu wyliczenia podanej wartości przedmiotu zaskarżenia.

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiotem postępowania było wydanie pisemnej interpretacji przepisów w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym przez cudzoziemców - obywateli Republiki Ukrainy. W konsekwencji uznano, że sprawa dotyczy prawa majątkowego. Wobec tego skarga kasacyjna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niedopuszczalna, kiedy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od dziesięciu tysięcy złotych. Następnie przytoczono art. 398⁴ § 3 k.p.c., przypominając, że w sprawach o prawa majątkowe, skarga powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

W ocenie Sądu, pełnomocnik ubezpieczonej nie uczynił zadość wezwaniu do wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny podkreślił, że przedmiotem sprawy jest wydanie pisemnej interpretacji przepisów, a co za tym idzie, nie jest to sprawa, w której niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia przysługiwałaby skarga kasacyjna. Wobec tego zdaniem Sądu kwestia odpowiedniego wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia jest priorytetowa. W konsekwencji stwierdzono, że odwołująca się nie uzupełniła braków formalnych skargi kasacyjnej w terminie, a braki są tego rodzaju, że uniemożliwiają nadanie sprawie dalszego biegu, i w konsekwencji skargę kasacyjną należało odrzucić.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik odwołującej się, zarzucając naruszenie art. 398⁴ § 3 k.p.c. przez przyjęcie, że w sprawie konieczne jest wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy meritum przedmiotowego postępowania jest uznania prawa, a nie roszczenie majątkowe dające się określić jako wartość przedmiotu zaskarżenia. W razie niepodzielenia przez Sąd Najwyższy tego zarzutu, wskazano na naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że w sprawie wniesienie skargi

kasacyjnej jest warunkowane wysokością wartości przedmiotu zaskarżenia w minimalnej kwocie 10 000 złotych, podczas gdy w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Zarzucono wreszcie naruszenie art. 398⁴ § 3 k.p.c. przez przyjęcie, że brak wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu sporu stanowi brak formalny wniesionej skargi kasacyjnej, podczas gdy przepis nakłada na skarżącego jedynie obowiązek wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia, a nie sposobu wyliczenia tej wartości. W konsekwencji wniesiono o uchylenie postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione, a wobec tego postanowienie podlega uchyleniu.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż 10 000 zł. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Sprawa o wydanie pisemnej interpretacji na wniosek złożony w trybie art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 236 ze zm.), podobnie jak w przypadku uprzednio obowiązującego art. 10 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (ostatni jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.), jest sprawą o prawa majątkowe w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c. Przedmiot interpretacji może dotyczyć zaistniałego stanu faktycznego lub zdarzeń przyszłych. Nadmierne semantyczne przywiązanie do terminu „wydanie interpretacji przepisów” nie jest zabiegiem poprawnym, skoro interpretacja wiąże się z konkretnym zagadnieniem i nie ma charakteru całkowicie abstrakcyjnego, mimo że może dotyczyć zdarzenia przyszłego. W takim razie oceniając dopuszczalność skargi kasacyjnej należy mieć na uwadze faktyczny

przedmiot sporu, który nie musi stanowić synonimu z oznaczeniem terminologicznym identyfikującym sprawę. Jako wzorzec oceny powinno przyjąć się założenie, że jeżeli sprawa stanowiłaby odwołanie od decyzji organu rentowego w trybie podstawowym i z tej racji dopuszczalne byłoby wniesienie skargi kasacyjnej, to te same okoliczności zadecydują o dopuszczalności skargi w sprawie o wydanie interpretacji. Subsumcja w takiej sprawie wymaga analizy normy z art. 398² § 1 zd. drugie k.p.c. i oceny, czy sprawa *de facto* nie dotyczy jednego z zagadnień w nim wymienionych. Tym samym Sąd Najwyższy w niniejszym składzie potwierdza trafność i aktualność twierdzeń zawartych między innymi w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 15 listopada 2018 r., I UZ 42/18 (LEX nr 2577418) czy z dnia 24 marca 2015 r., II UZ 1/15 (LEX nr 1666892).

Wobec powyższego konieczne jest ustalenie treści wniosku o wydanie pisemnej interpretacji, na skutek którego organ rentowy wydał decyzję będącą przedmiotem sporu w niniejszej sprawie. Nie ulega wątpliwości, że w rozpoznawanym przypadku spór dotyczył obowiązku podlegania ubezpieczeniom cudzoziemców zatrudnianych przez skarżącą. U podstaw sprawy leży wobec tego zagadnienie stosunku ubezpieczenia społecznego (powstanie tytułu do ubezpieczenia społecznego). Oznacza to, że skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Niezależnie od tego, trzeba wskazać, że uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 398⁴ § 3 k.p.c. z uwagi na przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że brak wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu sporu w tej konkretnej sprawie stanowi brak formalny wniesionej skargi kasacyjnej. Wartość przedmiotu zaskarżenia została wskazana przez skarżącego, a wobec tego Sąd nie mógł stwierdzić, że z tego powodu jest możliwe odrzucenie skargi. Sąd Najwyższy miał na względzie stanowisko zawarte w postanowieniu z dnia 18 listopada 2014 r., II UZ 48/14 (LEX nr 1565768), w którym, z jednej strony, potwierdzono, że wskazanie sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest elementem pisma, które powinna zawierać skarga kasacyjna, z drugiej jednak zauważył, że określenie kwoty mieszczącej się w ramach dopuszczalności skargi kasacyjnej wymaga odpowiedniego wyliczenia. Oznacza to, że nie wystarczy tylko wskazanie odpowiednio wysokiej kwoty. Jeżeli dopiero przedstawienie sposobu jej wyliczenia

umożliwia sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia przez sąd, to wezwanie do przedstawienia sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżania jest wezwaniem do usunięcia braku formalnego skargi. Sąd Najwyższy zastrzegł przy tym, że w sprawach, w których dopuszczalność środka zaskarżenia zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd ma obowiązek sprawdzenia wartości oznaczonej przez skarżącego i zarządzenia w tym celu dochodzenia, a podstawą jego działania są przepisy regulujące dopuszczalność środka oraz skutki wynikające z jego niedopuszczalności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1997 r., III CKN 71/97, "Wokanda" 1997 nr 7, z dnia 7 lipca 1997 r., II CKN 257/97, niepubl., i z dnia 22 listopada 2007 r., II UZ 37/07, OSNP 2009 nr 1-2, poz. 30). W niniejszej sprawie wobec ustalenia, że skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, nie można potwierdzić, iż wezwanie do przedstawienia sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżania jest wezwaniem do usunięcia braku formalnego skargi. Oznacza to, że należy uznać za błędne restrykcyjne stanowisko Sądu drugiej instancji, iż w rozpoznawanym przypadku skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., z uwagi na nieusunięcie w terminie jej braków formalnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

T.L.

[a.ł]